

[Steen Folke]

VS har dels i hjemmestyrekommissionen, dels ved en række debatter her i folketinget leveret en både principiel og konkret kritik af den hjemmestyreordning, der er blevet vedtaget, en kritik, der var så skarp, at den også førte til, at vi stemte imod ordningen ved den endelige behandling.

Jeg skal ikke her spille tid med at gentage de argumenter, vi har fremført for den holdning, vi har indtaget, men vil understrege, at på trods af den kritik af ordningen har vi selvfølgelig også tidligere stemt for overførsel af de midler, der via finansloven er bevilget til hjemmestyret.

Vores principielle holdning er den, at det ønskværdige var, at der blev tale om et samlet tilskud i form af en enkelt check på 1½ mia kr., eller hvad beløbet nu måtte være i 1980, 1981 og 1982, et beløb i den størrelsesorden, altså ikke kun de 400–450 mill. kr., som efter dette lovforslag skal overføres som ét samlet bloktilskud til hjemmestyret. Det er et udtryk for, hvor uhyre begrænset hjemmestyret er på uddannelsesområdet, socialområdet og kulturområdet. Dette meget begrænsede hjemmestyre vil ikke ændre meget ved de grønlandske realiteter.

Men uanset dette – og for ikke at begynde at gentage hele den principielle debat om hjemmestyret – vil jeg sige, at vi vil se positivt på dette lovforslag. Der er trods alt tale om en check på 400–450 mill. kr., der overlades til hjemmestyrets egen disposition, og det vil vi formentlig gå ind for efter en udvalgsbehandling af sagen.

Steenholdt (Grønl.):

I forbindelse med behandlingen af nærværende lovforslag i Grønlands landsting har atassut konstateret, at loven er udformet i overensstemmelse med hjemmestyrekommissionens intentioner, og bloktilskuddet er af den størrelsesorden, som man kan forvente på nuværende tidspunkt. Der er ellers større behov for tilskud, hvis udviklingen i Grønland skal vinde med og samfundet fungere tilfredsstillende, og hvis vi skal gøre det grønlandske samfund selvhjulpent i højere grad. Vi vil imidlertid være solidariske med det danske samfund i den nuværende økonomiske situation og vil ikke stille større krav om overførsler.

Af den grund har atassut under behandlingen af nærværende lovforslag i det grønlandske landsting udtalt sin tilfredshed med de førte forhåndsforhandlinger om bloktilskud og givet sin tilslutning til lovforslaget.

Preben Lange (Grønl.):

Nærværende lovforslag, som tinget har til første behandling i dag, er et resultat af landsstyrets forhandlinger med ministeren for Grønland i løbet af sommeren. Jeg skal derfor ikke knytte mange bemærkninger til selve lovforslaget, men nøjes med at anføre nogle generelle og principielle betragtninger vedrørende tilskud til grønlandske myndigheder.

Det er selvsagt af en ganske afgørende betydning, at det nyetablerede grønlandske hjemmestyre og de grønlandske kommuner, der får overdraget nye opgaver, sikres bedst mulige vilkår, specielt i denne indledende fase af den nye æra i Grønlands og Danmarks politiske historie. Jeg er af den opfattelse, at netop hjemmestyrets indførelse er en slags vårbrud i Danmarks og Grønlands århundredgamle fælleshistorie. Vi har vist såvel fra grønlandsk som fra dansk side, at vi har en ærlig vilje til et seriøst opgør med fordums kolonitilstande. Nu må vi også vise, at vi har både evne og vilje til at tage konsekvenserne af denne beslutning.

Vi er i siumut af den klare overbevisning, at hjemmestyret ikke skal bruges til at forøge Danmarks økonomiske forpligtelser over for Grønland, men at hjemmestyret skal bruges til en gradvis nedtrapning af Grønlands økonomiske afhængighed af kapitaloverførsler udefra. Derfor bl. a. kravet om beskatning af de ansatte på de amerikanske baser, hr. Dohrmann. Men flere hundrede års optrapning af dette afhængighedsforhold har gjort, at vi må have tid til at gennemføre de nødvendige reformer og gøre landet mere selvstændigt. Som det tidligere er blevet sagt fra denne talerstol af mine siumutforgængere her i tinget, er hjemmestyret en proces, der vil forløbe over en vis tidsperiode. Denne proces forudsætter, at de grønlandske myndigheder får økonomiske muligheder for at gennemføre nyordningen på en tilfredsstillende måde og på den måde, der gør det muligt for Grønlands ledere gradvis at formindske lan-